

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Egy évre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A keresztyén magyarság egységéért

Bernolák Nándor beszámolója -- A keresztyén felekezetek egy táborban

Élénk emlékezetünkben van még a múlt vasárnapi népgyűlés, amelyen ezrekre menő tömeg, méreteiben impozáns, lelke mélyéből feltörő egyszerű szavakban fejezte ki ragaszkodását, csatlakozását és változatlan, zsidóktól és szabadkőműves destruktív fogásoktól soha meg nem ingatható bizalmát a keresztyén, nemzeti irányzat és azok exponensei iránt, akikben bizalma összpontosul. Ma Bernolák Nándor, Debrecen III. kerületének nemzeti gyűlési képviselője tartotta meg beszámolóját hatalmas tömeg előtt. Közel kétórás beszédében, tapsorkánok között mondta el beszámolóját. Főszólaht *Sándor Ágoston* dr népjóléti miniszter, *Ruffy Pál*, az állami gyermekvédelmi társaság jelenleg Debrecenben időző igazgatója és végül közökhajra *Csernuss Mihály* lelkes is, nemzetgyűlési képviselő is. Ott láttuk a tömött sorokban az egyszerű munkást, a gazdát épügy, mint a tisztviselőket, kereskedőket, iparosok táborát s a jelenlevők lelkesedéssel fogadták, hogy a keresztyén, nemzeti utról, bármily göröngyös is legyen az, bármily nehézségek is tornyosulnak mindenfelől, soha, de soha le nem térnek.

Három óra után ezrekre menő közönség jelenlétében nyitotta meg a népgyűlést *Schindler Vilmos* üzletvezető. Üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót *Bernolák Nándor* nemzetgyűlési képviselőnek, akit élénk tetszésnyilvánításokkal fogadtak.

Dr Bernolák Nándor beszéde

Mélyen tisztelt Uraim és Hölgyeim! Néhány órával ezelőtt Budapesten négy szobrot lepleztek le; Észak, Kelet, Dél és Nyugat szobrot a Szabadságtérben, amelyhez annyira nagy történelmi remények fűződnek. A szobrok jelképezni fogják Magyarország testének letiprását, az elszakított országrészeket s azt a jelentőséget adják a magyar Szabadságtérnek, amelyen jelentősége volt Párisban a Conkordia-térnek, ahol Strassburg szobra áll. Ez a gyűlés, amelyet most itt tartunk, legyen az első koszorú azoknak a szabadságtéri szobroknak, Magyarország ma ott áll, ahol állott 66-ban Krisztus születése után Karthágó, ahol állott 1791-ben Lengyelország. — Ha azt látom, hogy ma olyan küllök közé jutottunk, hogy a jó Isten a megmondhatója annak, mi következik még reánk, akkor engedjék meg nekem, hogy én csak mellékesen beszéljek azokról a helyi eseményekről, amelyek itt felzavarták a kedélyeket. Azt mondom, el kell távolítani magunk közül minden elválasztó gondolatot, minden, a magyarság erejét csökkentő jelenséget, keressük az erőt a közös nagy feladatokra, haladjunk azon a jó uton, amely Magyarországot feltámasztja. (Taps.)

De nézzük azt, vajjon igazuk van-e azoknak, akik azt mondják, a keresztyén nemzeti irányzat nem jól teljesítette a maga feladatát? Vizsgálni akarom azt is, hogy mi történt, vizsgálni akarom pártpolitikai tekintet nélkül azt, aminek történnie kell, vajjon helyes-e az irány, amely a célhoz vezet, vagy más utra kell térni. (Halljuk.)

Zsidó faji uralom

Azelőtt Magyarországon, a háború előtt, a gazdasági liberális ideológián felépült kormányzat és gazdasági rendszer azon az elven épült fel, hogy nálunk mindenki, erős és gyenge

számára szabadverseny volt, s nem törődtek, nem gondoltak azzal, hogy teljesen egymásra szabadítva minden korlát nélkül a gyengét és az erőt, a becsületest és a ravaszt, a lelkiismerettest és a lelkiismeretlent, az élet versenyében letiporják az erőseket a gyengét, s a becsületest a ravaszt. Nézzük meg, hogyan halmozódott fel a vagyon egyes osztályok kezében egyes rétegekben (Zsidók!) a zsidóság között. S a háború segített ezen? Nem gondolnám, akik ott voltak a fronton, a lövészárkokban s hazajöttek, szegények, nyomorultak lettek, akik pedig itthon voltak, különösen akik tisztesség-teleneke voltak, pénzt harácsolnak, urak lettek (Ugy van. Zsidók voltak!) Nidőn a magyar népben feltámadt az erős igazságérzés, s változtatni akart ezen s mikor az előjelek mutatták, hogy itt valami borzasztó népitélet lesz akkor jött a forradalom. Nem mondom, hogy a zsidóság nagy része, a zöme ezzel a törekvéssel mindenben egyetértett volna, nem mondom, hogy a zsidóság a maga tömegével a kommun szolgálatába akart volna állani, de tény az, hogy akik ezt irányították, ott rendelkeztek — bizonyíthatóan hármikor — a zsidó faj uralmára gondoltak. (Ugy van Taps) Ez teremtette meg a keresztyén nemzeti irányzatot, egyesítette a társadalom minden tagját, erejét, felekezetre való különbség nélkül, hogy ki vivjük a szociális igazságok diadalát (Taps. Ugy van.) És most egy félesztendő múltán kezdenek feledni az emberek; elfeledtek volna mi történt? Kezdenek lelkesülni gazdasági szabadságért, amely a korlátokat megszünteti, kezdik hangoztatni, hogy semmi jogosultsága annak, hogy a keresztyén felekezetek egymást támogassák. (Közbekiáltások: Baltazar!) s vannak rövidlátó emberek, akik feledve a múlt tanulságait, kezdik követni azt a tábort, amely megásta Magyarország sírját. (Taps. Ugy van. (Le Baltazárral!))

A keresztyén irányzat eredményei

Meg kell vizsgálni, igazak-e a vádak, vannak-e a keresztyén irányzatnak eredményei s meg kell vizsgálnunk, hogy mi az oka annak, hogy immáron felütötte fejét a belső ellenség s végül meg kell vizsgálni azt, hogy a cél jól van-e kitűzve, s melyik uton közelíthetjük meg legjobban. (Halljuk.) A keresztyén nemzeti irányzatnak, amely a szociális igazságok felé halad, valamelyes eredménye van. Ha semmi egyéb nem volna is, felébresztette a nemzetben e történelmi hivatásának öntudatát, a *fuji őn udatoit*. De vannak külső eredmények is, például, hogy ebben az országban *rend van*. Emlékeznék-e rá, milyen anarchia volt a kommun bukása után? Az államháztartás számára szükség van 20 milliárdra s a budapesti állampénztárban 10 ezer korona volt a kommun bukásakor. (Elvitték a zsidók!) Megszűnt az organizáció a tekintély uralma. A keresztyén nemzeti irányzat letörte az anarchiát s az ő érdeme, hogy itt nyugateurópai élet folyik. Kezd helyreállni a tekintély uralma, kezd elevenedni a gazdasági és kulturális élet. Magyarországon vannak hibák, de hibák vannak másutt is. *Megke dtük a munkát minden vonalon*. Felemlíti a földbirtokreformot s annak előnyeit. **Az egyetlen út, amelyen haladhatunk, amelyen célhoz érünk, a keresztyén nemzeti irányzat.** (Tomboló taps, ugy van!)

Az internacionalizmus

Rámutat az internacionalizmus bűncire. Hol volt az az internacionalizmus, amikor meg kellett volna védeni a fegyvert magától elhajító nemzetet? Hol volt mikor a kegyetlen békeszerződést meghozták, hol volt az internacionalizmus, mikor magyar munkást kellett segíteni? Megmondom, hol volt. **Bojkottot rendezett. Ennek az internacionalizmusnak a magyar munkás többé hitelt adni nem tud.** (Taps, Ugy van) **A külföldi államok munkásai is a nemzeti alapra helyezkedtek, mint Anglia, Franciaország munkásai.** Belső erőt kell kifejtenünk, össze kell tartanunk különösen most, amikor néhány hónap választ el attól az óriási kitöréstől, amely a világ új elrendezésének jelentős tényezője lesz.

A nemzetiségek

Ki kell fejleszteni a nemzeti egységet, amelyen nem képes áthatolni bármilyen ellenséges erő. Nemzeti jellege legyen az országnak. Az a vád, mintha Magyarországon a nemzetiségek el lennének nyomva, a tényeknek nem felel meg, rágalom az. Nyugatmagyarország népe, amelyet most elakartak szakítani, sehoh több szabadságot élvezni nem fog, mint a magyar állam határai között. A magyar állam nemzeti állam akar lenni, de megértéssel, szeretettel várja vissza a tőlünk elszakított testvéreket, s ép oly szeretettel várja a nem magyar nemzetiségeket is a magyar állam keretei közé vissza. (Taps)

Keresztyén erkölcs uralma

A másik gondolat, a keresztyén erkölcsi alap gondolata, amit kitértünk. A magyar államban a közélet és társadalmi élet minden terén egyaránt érvényesülni kell a keresztyén morálnak (taps, ugy van! éljenzés) s biztosítani kell a keresztyén társadalom folytonos uralmát. (Taps.) Joga van rá a keresztyén társadalomnak, hogy ő szabja meg az irányt, az ő intelligenciája legyen a vezető erő. (Eljenzés.) Bármit mondanak is a doktrinerek, mi vagyunk olyan elsőrendű faj, mint a zsidó és semmi szükség arra, hogy a magyar államot és társadalmat vezető intelligenciának több mint a fele a zsidókból kerüljön ki. Megadjuk nekik a maguk részét, testvéreként bánunk velük, de azt akarjuk, hogy a zsidó is kivége részét a bányamunka nehezségeiből, (tomboló tapsvihár, éljen) ők is vegyék ki részüket abból a munkából, amely nem hoz sok diadalt, nagy vagyont, de hozzájárul egy téglával ennek az ország hatalmának kiépítéséhez. **Hozzá akarunk nyulni azokhoz a vagyonokhoz, amelyeket a háború alatt szereztek meg (zsidók) lelkiismeretlenül.** Új jogelveket akarunk érvényre juttatni, amely nem a formát nézi. (Ugy van.)

Egységes keresztyén front

Ami a keresztyén jelleget illeti, itt nem lehet különbséget tenni magyar és magyar ember között. Az a körülmény, hogy én reformátusnak, vagy katolikusnak születtem, a mai világban, a politikai és társadalmi életben semmi különbséget nem tehet. (Taps. Ugy van.) Ellensége a magyar állam jövődjének, ellensége a magyar erő kifejlesztésének az, aki ahelyett, hogy az erőket összefogná, egyesítené, szétforgácsolja, szembeállítja. (Le velük, Bal-

tazár akarja.) Katholikus vagyok, de *nyíltan hirdetem* itt is, másutt is, hogy **Debrecen református város, azaz teszi ősi tradíciója, szellemi kincse**, melyeket századokon át gyűjtött s amelyek mérheterlen szolgálatot tettek a magyar kulturának, azaz teszi fekvése. Ezt a körülményt lojalisan elismerem s ehhez a református jelleghez nem csak magam nem nyúlok, hanem másnak sem engedek nyulni, meg fogom védelmezni minden ellenséges akarattal szemben. (Eljenzés.) Engedjék meg nekem, hogy elégtételt nyújtsak annak az embernek, aki köztevékenységében törhetetlen volt, (tom-boló taps, éljen Hubert Ottó főispán! Lelkes tüntetés a főispán mellett) akinek azt vetik a szemére, hogy katolikus. Ilyen abszurdummal ma már nem lehet józan embereket tévedésbe ejteni. **Tévednek azok az urak, akik azt hiszik, hogy a mi szemünket is be lehet kötni, mint néhány esztendővel ezelőtt s hogy a reformátust a katolikussal szembe lehet állítani.**

Ez nem fog bekövetkezni. (Taps, éljenzés, ugy van.) Világosan látjuk a jelent, világosan látjuk a multat, világos a cél, amely előttünk áll, hogy a magyar nemzet érdekeit csak úgy védelmezhetjük meg, ha a keresztyénség két hatalmas pillére, a reformátusság és katolikus-ság egy eszme, egy cél szolgálatába áll. (Taps, éljenzés.)

A nemzetgyűlésre váró feladatok

Majd rátér ezután a megoldandó feladatokra. Első kérdés, amely a nemzetgyűlést foglalkoztatja, a magyar alkotmány reformja. Abban egyetért a magyar társadalom többsége, hogy csak a királyság az, amelyen megindulhat a restitúció. Elére állították a dolgot, ki legyen az országnak a királya? (Halljuk.) A királyválasztásnál semmi más szempontot, mint a magyar nemzet érdekét, — akár tetszik a külföldnek, akár nem, — figyelembe venni nem lehet. Érvényesülni kell a keresztyén morálnak, a keresztyén társadalom uralkodó helyzetének, kívánjuk, hogy állítsa helyre a világ megbecsülését. Később fogja tájékoztatni választóit a személyekre vonatkozó felfogásáról. Most még nem láthat tisztán.

A másik kérdés a főrendiház visszaállítása. A mostani főrendiházban nem sokat bizik, nem áll feladata magaslatán. Évek hosszú tapasztalatai azonban a két kamarás rendszer helyességét, létjogosultságát bizonyítják. A főrendiház reformjára van szükség.

Előtérben áll a közigazgatás reformja is. Egyfelől elakarják törölni a nők választójogát, másfelől fennakarják tartani a virilizmust. A nők választójogának hive s tiltakozik annak megszüntetése ellen. Sorozatos érveket hoz fel a nők választójoga mellett. (Tetszés. Nem adjuk.)

A virilizmus ellen beszél ezután. Azt megtudom érteni, ha valaki naponta ezer, 100 ezer koronát keres, vagy valakit, aki nem épen igazságosan szerzett valamit, nem bántják, de azt nem tudja felfogni józan fejjel, hogy valaki azért, mert talán a háboru alatt, nem kimélve mások, becsületesek érdekeit, pénzt gyűjtött össze, most ezen az alapon külön szavazati joga legyen a törvényhatósági bizottságban. (Taps. Ugy van.) **Nem lehet megengedni**, hogy a keresztyén rezsime idején, az általános választói jog korszakában azok uralkodjanak, akiknek semmi más érdemük nincs, mint hogy nagy vagyont harcoltak össze. (Ugy van. Helyeslés.)

A közigazgatási tervekről szólva megemlíti, hogy egy félesztendővel ezelőtt kétségbeesítő volt az ország képe. Nem azért, mert sok jószágot elpusztítottak, sokat elraboltak hanem nem volt munka, nem volt anyagbeszerzés. Elvették szénbányáinkat, fáinkat, vasércünket s ennek dacára Magyarországon ugyszólván minden héten megindul néhány gyár, amelynek azelőtt megkellett szüntetnie üzemét.

Felemlíti azt a botrányos eljárást, hogy Debrecen karácsony szent ünnepén pokoli sötétségben hagyták. Megállapítja, hogy ez akár trükk volt, vagy más, ennek megtörténnie nem lett volna szabad. (Le Debrecenivel, zsidó az) De ugyanakkor, mikor Debrecen nem tudták világítani, mert nem volt szén, ugyannakkor, mikor karácsony napján sötétségben volt Debrecen, a pályaudvaron feküdt a szén a vágányokon, csak bekellett volna tolatni a gáz-

A négy irredenta szobor leleplezése

Hajduvármegye koszoruja

Budapest, jan. 17. (N. St. t. j.) Vasárnap délelőtt leleplezték le a megszállás alatt levő területeket jelképező négy irredenta szobrot a Szabadságtéren. Körülbelül százezer ember vett részt az ünnepélyen. 11 órakor érkezett meg József főherceg feleségével. Agyudörgés és harangzúgás között kezdődött meg az ünnepély. Először az irredenta zászlót szentelték fel. A gyengélkedő Csernoch János hercegprimás helyett Pater Zadravetz István tábori püspök mondott beszédet. A magyar gör. kath. egyház nevében Melles Emil, a református egyház nevében Takaró Géza áldotta meg a zászlót a következő szavakkal: „A magyar református egyház. — Istenért és hazáért”. Az ág. evangélikus egyház nevében Kacsiány Géza ezekkel a szavakkal: „Vezessél diadalra!” Az unitárius egyház nevében Józán Miklós esperes áldotta meg a zászlót. Urmánczy Nándor mondott azután nagy beszédet, miközben a négy szoborról lehullott a lepel. A főváros nevében Sipőcz Jenő dr. főpolgármester vette át a szobrokat. Ezután a vármegyék, városok, testületek, egyesületek koszorúzták meg a szobrokat.

Hajduvármegye a következő felirású koszorút helyezte el:

— *Hajduvármegye közönsége, — jövőnkbe vetett bizakodással.*

Andrássy pártalakítása

Budapest, jan. 17. (Nemz. St. tel. jel.) **Andrássy Gyula** gróf pártalakítási kísérlete közben ma tárgyalásokat kezdett a keresztyénsocialistákkal. Megjelent nála **Haller István** és **Ernst Sándor**. Később **Szmeccsanyi Györggyel** és **Milotay Istvánnal** tárgyalt. A megjelentek tájékoztatták Andrássyt azokról a feltételekről, amelyek mellett résztvennének az új alakulásban. A tanácskozások vasárnap nem fejlődtek be. Hír szerint Andrássy új pártja még e héten megalakul.

Megszűnt a bécsi sztrájk

Bécs, január 17. (Nemzeti St. tel. jel.) Három napos tárgyalás után a sztrájk minden vonalon megszűnt. Vasárnap reggel ismét megkezdtek a munkások a munkát.

gyárba. (Hallatlan, botrány.) Elsorolja azokat az intézkedéseket, amelyeket Debrecen személtetése tekintetében tett. (Helyeslés.)

Rátér ezután a gazdasági szabadságra való átmenetel kérdésére. Magyarországon most olyan nagyok a különbségek egyes néprétegek között, hogy ha gazdasági téren teljesen szabadságot engedünk, hát ez azt jelenti, hogy Magyarországon százan és százan éhen pusztulnak. Fokozatosan kell azt visszaállítani. Például ha szabadabb tesszük a gabonaforgalmat, ugyanakkor gondolnunk kell arra, hogy a szegényebb, vagyontalanabb néposztály olcsóbb áron szerezhesse be szükségletét. Véget kell vetni a túrhetetlen drágaságnak. Helyesli **Hzegedius Loránt** pénzügyminiszter pénzügyi terveit, de itt is meg kell, hogy legyenek, mint másutt bizonyos korrektívumok, erőteljes progresszivitás.

Ezúton is megismétli, hogy a pénzügyi lelyegzésnél elvett összegeknél az 1000 koronán alúliakat vissza fogják adni s lehet, hogy még a magasabb összegek egyrészt is. A tisztviselők hadikölcsönkötvényét egy 5 százalékos járadék papírra fogják kicserélni. A többiekét meg 4 százalékos sorsjegyes papírokra cserélik be.

A jogalkotás terén is reformokra van szükség egy a polgári törvénykönyvtervezet, mint a büntető kodexnél.

Szól az amnesztia rendeletről, amelynek célja, hogy a megtévesztett, félrevezetetteket visszaadják a köznek, de az értelmi szerzőket, akik ránk hozták a bajt, nem lehet kiengedni. (Felkiáltások) Ki ne engedjék Lefkovicsot.

Szigoruan büntetni kell az uzorát. Közéleti panamákról, korrupcióról suttognak az emberek. *Ha van valami, ami ellenkezik a keresztyén világfelfogással a keresztyén morállal, az a panama és a korrupció.* Kötelességének tartja, hogy a nemzetgyűlés összeülésekor **parlamentari bizottság** kiküldését kérje, amely megvizsgálja a kőzsa híreket (Helyeslés) Nem hisz a vádakban, de mivel hallja, meg kell vizsgálni azokat.

Szociális téren nagy kötelességek várnak a parlamentre. Véget ért az a rezsime, mikor a töke uralkodott a munkásokon, de ép ugy nem uralkodhatnak a munkások sem a töke felett. Dolgozókra van szükség, herékre nincs.

A **Munkásbiztosítópénztár reformja**, a szakszervezetekről szóló javaslat már legközelebb tárgyalás alá kerül. Készül a munkabér, munkaidő, aggkori nyugdíj, a munkásságnak a vállalatok jövedelméből való részesedéséről, munkásházakról szóló és ezeket szabályozó törvényjavaslat. Bejelenti, hogy elvállalta a szociális bizottság vezetését. (Eljenzés. Taps.)

Beszél a **tisztviselőkerdesről**. Ő is tisztviselő család gyermeke s így átérzi azoknak minden szenvedését. Pénzünk javulásával fokozatosan kell segíteni a tisztviselőtábor. Majd a **hadifoglyok** szomorú helyzetéről beszél.

A magyar kormány tárgyalásokat kezdett az oroszokkal, hogy a népbiztosokért cserébe bocsássa haza a hadifoglyokat, akiknek hazatérését a tavaszra lehet várni. (Taps. Helyeslés.)

Végül a **közművelődés** kérdéséről szól. Az iskoláktól igen sok függ a jövőt illetően, különösen a vezetőségtől. Szerencsésnek tartja és sok sikert kíván a kolozsvári és pozsonyi egyetemnek Debrecenben való elhelyezkedéséhez. Sok sikert kíván Debrecennek a további működéshez. Hosszantartó taps és éljenzés fogadta **Bernolák dr. kétórás** beszédét. Szónokot számosan üdvözlük.

Számosan üdvözlük **Bernolák után Bénérd Ágoston**, m. kir. népjóléti miniszter állott fel szólásra.

Bénérd Ágoston beszéde

Röviden akar beszélni, de úgy hogy mindenki megértse. A nemzet hatalmának és fennmaradásának érdeke, hogy gazdaságilag erősek legyünk, az iparon és a kereskedelmen van a lényeg. A nemzeti érzés, a szociális feladatok rendezése, egymás testvéri segítségére van szükség. (Taps.)

A keresztyén, nemzeti és szociális érzés az, amely megtart minden nemzetet, minden népet. (Taps. Ugy van.)

Az olyan nép, amelyben nincs meg a nemzeti lényeg, ahol osztály és felekezeti harc dúl, nem maradhat fenn. Egységben van az erő. Hirdetik az akadályokat, félve hatalmunktól, hirdetik a tehetetlenségünket, félve erőnktől, hirdetik a munkaképtelenségünket, félve kintartó munkánktól s hirdetik, hogy Debrecenben feldulja a társadalmi és felekezeti békét a magyar, nemzeti eszme. (Nem igaz. Hazugság) Nem igaz, s megvagyok győződve, hogy ennek az állításnak a vágyakozás a szülője, megvagyok győződve, hogy a testvér vallások a város minden egyháza, minden embere készek az egyetértésre, s a megértésre, s a keresztyén nemzeti szociális szellemében való megszilárdulás nagy munkájára. (Taps. Éljen.)

Ruffy Pál beszéde

Ruffy Pál, az állami gyermekvédelmi társaság igazgatója ecsetelte ezután a gyermekvédelem fontosságát, jelentőségét, amelyre most a háboru után fokozottabban szükség van. Munkára hívja fel Debrecen népet. (Taps.)

Csernuss Mihály beszéde

Ezúton a népgyűlés **Csernuss Mihály** nemzetgyűlési képviselőt kívánta hallani. Csernuss megemlékezett arról, hogy a törvényhatósági bizottságban „kiakarták” seprüzni. A keresztyén egyházak együttműködésének szükségességéről beszél, amely az oláh megszállás alatt az ő füstös szobájában fogamzott meg. További munkára hívja fel Debrecen keresztyén társadalmát. (Taps. éljenzés.) A Himnusz felémelt hangjai után oszlott szét a lelkes, keresztyén emberáradat.

HIREK

Kétségbeesett

erőfeszítést tesznek a bécsi keresztyének, hogy magukat a halálosan sorvasztó zsidójárom alól kiszabadítsák. Ankéntek, gyűléseket tartanak. módokat, utakat keresnek arra, hogy kivégzék a hatalmat a szíriai patkányok kezéből és gáttat emeljenek további beözönlésük ellen. A napokban tüntető népgyűlést tartottak és a meghívó-plakátokra ezeket az igazságokat nyomatták: „... Mint a sáskaraj, úgy özönlének hozzánk a keleti zsidók, Elveszik lakásainkat, elveszik élelmünket és ruházatunkat, sőt elveszik foglalkozásunkat és üzleti hasznunkat is. Alig hogy hazánk földjére érnek, elkezdik izzasztani és árdrágító üzelmeket, lánckereskedelemmel és árufelhalmozással foglalkoznak és így okozzák a mérhetetlen drágaságot! ... Vajjon nem ugyanazt mocsadhatjuk-e mi is keresztyén magyarok? Vajjon nem a mi saját szavainkat nyomatták-e a plakátokra bécsi keresztyén testvéreink? ... Sajnos, nem bi zony. Mert, nálunk végigcsináltak már mindent — csak a vak magyar nem lát még mindig semmit sem ...

— **Kerpely Kálmán üdvözlése.** A városi tanács hétfői üléséből melegen üdvözölte Kerpely Kálmán udvari tanácsost egyetemi tanárrá történt kinevezése alkalmából. Kerpely Kálmán régebben a debreceni gazdasági akadémia igazgatója, később a magyar dohánykiszárlati állomás vezetője volt és a gazdasági szakirodalom terén is kiváló munkásságot fejtett ki.

— **Megint jött elég szén.** A küldöttség-járásnak mégis csak lett kézzelfogható eredménye. Azon naptól kezdve, hogy a kereskedelemügyi miniszter fogadta Hubert Ottó vezetésével alá tartozó és a szénellátás nyomorúságait felpanaszoló küldöttséget és Hegyeshalmy Lajos kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy megvizsgálja az ügyet, azóta minden nap több szén érkezett, mint az ígért 80 tonna. Így 15-én 85, 16-án 90 tonna szén jött. Miután a világitási vállalatnak van elég szén, délután fél 3-tól este 11 óráig ad áramot és a délutáni órákban jár a villamos vasút is. Ha elegendő szén jön állandóan és lesz a világitási vállalatnak némi tartalékja, akkor alkalmasint ki fogják terjeszteni az áramszolgáltatási határidőt, déltől 11-ig.

— **A száműzött egyetemekért.** A hajléktalanná lett kolozsvári és pozsonyi egyetemeknek ideiglenesen Debrecenbe való helyezése érdekében e hó 19-én Dégenfeld József gróf vezetésével küldöttség járul a Kormányzó elé s átnyújtja a dr. Tóth Lajos egyetemi tanár által szerkesztett memorandumot. A küldöttséghez a pozsonyi és kolozsvári egyetem tanárai is csatlakoznak.

— **Előadások a Gazdasági Akadémián.** A debreceni m. kir. Gazdasági Akadémián az előadások január 19-én megkezdődnek.

— **Csizma és bakancs átvétel.** A város a szolgazemélyzet részére Budapesten rendelt csizmát és bakancsot. A csizma párja 2000, a bakancs 900 koronába kerül. Kondor Kálmán főszámvevő a város szakértőjével ma utazik Budapestre a csizma és bakancsok átvételére.

— **Társasvacsora.** A fővárosi vendégek tiszteletére vasárnap este hatvan terítékes vacsorát adott a kath. népszövetségi otthon, melyen megjelent dr. Bénérd Ágoston miniszter, dr. Bernolák Nándor, Csernus Mihály nemzetgyűlési képviselő, dr. Ruffy Pál államtitkár és a debreceni keresztyén társadalom vezető egyéniségei, protestánsok és katolikusok. A vendégeket dr. Lindenberger János prépost, püspöki helynök, mint az otthon elnöke üdvözölte. A zárórág tartó feszelen mulatságot még kellemesebbé tette a népszövetségi zenekar játéka, mely nagy zenei intelligenciát árult el. A miniszter kíséretével együtt tegnap délelőtt elutazott.

— **A m. kir. posta központi hirdető hivatala** 1920 január 1-én megnyitott. Elváltja plakátok, hirdetések és reklámtáblák az ország összes postahivatalaiban való kifüggesztését, valamint prospektusoknak és árjegyzékeknek szétosztását. A hirdetésiveledekért beszédelt díjak a posta jövedelmi intézmények letételeire fordíthatnak. Részletes felvilágosítással szolgál a m. kir. posta központi hirdetőhivatala Budapest és az ország valamennyi posta hivatala.

— **A Baross Szövetség műsoros táncestélye.** A régi, fényes béli esték emléke elevenedett fel előttünk szombaton este az Arany Bika termeiben, hol a Baross Szövetség rendezte jólsikerült műsoros táncestélyét. Oly válogatott és díszes közönség volt jelen, oly fesz-telenül érezte ott magát mindenki, ami manapság már ritkaság. A műsor ügyesen volt összeválogatva és a szereplők is tudásuk legjavát nyújtották. A kellemes és feledhetetlen estély megrendezéséért Bocznán Bélát, Rauchsauer Ödönt és Kovács Bélát illeti az elismerés. Az estélyen megjelent dr. Bénérd Ágoston neppolitikai miniszter is. Magyar Imre zenekarának nyitánya után Németh Aladár, a Baross Szövetség alelnöke mondott sikerült prólogot a töle megszokott közvetlenséggel. Dr. Uffalussy Gézáné énekszámokat adott elő. Őt sem székeség már bemutatnunk a debreceni közönségnek, mert sokszor volt alkalma hallani szép csengésű, tiszta hangját. A zongorakíséretet precízén látta el férje, Uffalussy Géza dr. — Irredenta költeményeket adott elő ezután Dr. Dávid Géza mély átérzéssel. Az előadott versekből kiesendült a hazájából kiűzött, kiűldözött magyar minden bánata, keserve, fájdalom, de minden reménye is. A legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk Galánffy György, a fiatal gondnoka zseni művészi játékáról is. A zongorakíséretet nem kisebb sikerrel Galánffy Lajos látta el. Sok tapsot arattak. Kétségkívül legnagyobb sikert Kuszanyitzky Olga, Kontsek Irén és Tóth Andrea tánctriojának volt; magyar táncukat élvezettel nézte a díszes közönség, s alig akarta leengedni őket a színpadról. — A műsor után Magyary Imre tüzes magyar nótái mellett táncra perdült az ifjúság és sokáig a legkellemesebb hangulatban maradt együtt.

— **A „Debreceni Vonósnégyes Társaság”** febr. 5-iki harmadik bérleti hangversenyére, amely Füredi Sándor hegedűművész szólóestélye lesz dr. Hahn Aladárné zongoraművésznő közreműködésével, bérlet és napjegyek már kiválthatók Gárdos könyvkereskedésében. Műsoron szerepel Beethoven világhírű Kreutzer szonátája is.

Az irek szabadságharca

London, január 17. (Nemzeti St. tel. jel) Cork városba nagy angol csapatok érkeztek. Az angolok megszállották az utvonalatokat. — Több helyen összeütközésre került a sor.

A keresztyénszociálisták nagygyűlése

Budapest, jan. 17. (N. St. t. j.) A keresztyénszociálista szakszervezetek által vasárnap rendezett nagygyűlés impozáns keretekben folyt le. Felszólaltak Haller István, Huszár Károly, Székely János volt államtitkár és Horváth Gerő vasmunkás. Szabó József nemzetgyűlési képviselő terjesztette elő a határozati javaslatot, amelyben többek között követelik a kormánytól a mesterségesen előidézett és indokolatlan drágaságnak letörését, a zsidó uszortól való megszabadítást. Tiltakoznak a szabadkereskedelem visszaállítására és munkások számára csak szabad koplalást és szabad éhenhalást jelent. A zsidó-kérdés megoldása van olyan fontos, mint a király-kérdés. Szociális reformokat követelnek.

A francia kormányválság

Páris, jan. 17. (N. St. t. j.) Az új dezignált francia miniszterelnök, Peret Raoul visszaadta megbízatását, mivel Millerand nem járult hozzá, hogy Poincaré legyen az új külügyminiszter, mert ezt a szövetségesek ellenzik. Millerand ezután Briandot bízta meg a kormányalakítással. Miniszterelnök és külügyminiszter Briand lesz.

Hadzsics százados bűnpöre

Budapest, jan. 17. (N. St. t. j.) Ma délelőtt kezdtek meg Hadzsics Emil századosnak. Linder Béla parancsoltisztjének bűnpereben a főtárgyalást. — Hadzsics felségárulással van vádolva.

— **„A házbér ki van fizetve.”** Tegnap délelőtt jelentették a rendőrségen, hogy Szűcs Lajos 67 éves cipész, Pacsirta-utcai lakásán felakasztotta magát és meghalt. A rendőrség kiszárlt a helyszínére, ahol megejtette a szokásos vizsgálatot. Kiderült, hogy egy levelet hagyott hátra Szűcs, melyben többek közt ezeket írta hozzátartozóinak: „... a 6 hetes nyomor, a szűcs és a rágalom visz a halálba. A házbér ki van fizetve. Hadiérmemet tegyék a korporsómba... Most a rendőrség azt kutatja, hogy minő szűcsen kergette az agg harcost, aki hadiérmét a Boszniai háboruban szerezte, a halálba.

— **Move-ünnepély Mezőtúron.** A Move kulturális működése a vidéki kisebb városokban is kezd tért hódítani. A többek között Mezőtúr Move-ünnepélyt rendez e hó 22-én Mezőtúr hazafias Move-osztálya. Értesülésünk szerint városunkból Stiaszny Nándor ny. örnagy hegedűművészt és Hammerskiöld János zenedei h. igazgató zongoraművészt hívták meg. Az ünnepély iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Halálos elgázolás** Szombaton este abban a vaksötét és szeles időben egy asszonyt a kisállomást a nagyállomással összekötő vasuti sínek között a Balmazújváros felől jövő vonat elgázolt. Kévéssel utóbb arra ment Keszérű Vince tégláskerti lakos, aki megbotlott az elütött asszony hullájában, miről jelentést tett a rendőrségnek. A rendőrség vizsgálatot indított ez ügyben, melyből kifolyólag kiderült, hogy az asszony Angyal Károlyné Tégláskerti lakos, mindkét fülére siket volt. A robogó vonat leszelte fejét a törzséről és mindkét lábát. A borzalmasan agyongázolt tetemre fia, Angyal József ismert rá. A rendőrség most nyomoz, hogy kit terhel a felelősség. Érdekes, a máv. pályaudvaron nem tudnak az esetről semmit.

— **Move közlemény.** Kérjük a Move tagokat, hogy igazolványaikat f. évre érvényesíttessék, illetve a tagdíjat 1921-re fizessék be. A titkar.

— **Rendőri hírek. Életuntak.** Nagy Etel 18 éves eselődleány tegnap reggel Battyhányi-utcai szolgálati helyén marólugot ivott. Tettének oka ismeretlen — Gáll Erzsébet Burgondia-utca 8. szám alatti eseléd tegnap reggel sósavat ivott. Tettének oka attól való félelme, hogy az ellene indított rendőrségi eljárás folytán megbüntetik. Mindkét sérültet beszállították a kórházba. — **Razzia** Vasárnap délután és éjszaka a debreceni államrendőrség a város több területén nagy razzia tartott. A razzia alkalmával 18 veszedelmes munkanélküli, csavargó és tolvaj került a rendőrség kezére.

— **Debreceni Vasuti Menetrend** megjelent Gárdos könyvesboltja kiadásában ára 5 kor. Kapható könyvkereskedésekben, dohánytözsdekben, újságárusítóknál.

Színház

* **A máv. műhelyi Egyetértés előadása.** Kicsiny, de lelkes közönség adózott annak a nemes törekvésnek, annak a nemes kulturálisnak, amit a máv. műhelyi Egyetértés tűzött ki lobogójára. Kiseb lélegzetű darabokat, irredenta dalokat adott elő a műkedvelő társaság művészi biztossággal szombaton és vasárnap este a Vigszínházban. A szereplők közül ki kell emelnünk Szvitlik Ferencet Osváth Gyulát, Vadkerty Endrét, Hivert Józsefet, Tanner Vil-mát, Nagy Böskét, Papp Mária-t, Horvát Jenőt, Ferkó Gyulát és a Vigszínház művésznőjét, Zobel-nét.

Csecsemők a színházban. A debreceni színházi közönség körében igen esunya szokás kezd újabban lábrakapni. Nemcsak a felvonások között csap a közönség egy része a színház komolyságát mélyen sértő vásári lármát, hanem előadás alatt is botrányosan nevetlen és izléstelen magaviseletet tanusít. Újabb az azt kezdi dívatba hozni, hogy pályás csecsemőkkel, 2—3 éves gyermekekkel megy a színházba, hol a babák hangos rikoltozással nemcsak a műélvező közönséget, hanem még az előadó művészeket is megzavarják. A színház komolysága, a jó izlés, a közönség műélvezeték zavartalansága és a művészek érdekében felhívjuk erre a jelenségre rendőrhatalóságunk figyelmét.

A színházak és mozgószínházak közleményei:

18 és 19-én kedden és szerdán bérlet-szünetben a Csárdáskirálynő megy.

Csütörtökön, A) bérletben *Cifranymoruság*.

Pénteken, B) bérletben *Cigányszerlem*.

Maciste az óriás atléta főszereplésével egy kitűnő 5 felvonásos bűnügyi drámát mutat be az Uránia: Maciszte mint médium.

Francia film: Susette egy babaasszony története a főszerepben Soave Galone, a Comédie Française tagja az Apollóban.

Törvénykezés**A város és a vármegye félmillió pöre**

— A tárgyalás második napja —

Megemlékeztünk már arról a perről, amit Hajdúvármegye indított Debrecen városa ellen 410 ezer korona követelésének behajtása végett. A per előzményei az oláh megszállás alatt játszódtak le a gabonaszállításból eredtek.

Ma délelőtt folytatták a legutóbb félbeszakított tárgyalást. Tíz óra után nyitotta meg a tárgyalást Török János bíró. A vármegye képviseletében Czeglédi Mihály vármegyei főügyész, a város nevében dr. Miszli Károly városi alügyész jelent meg. Folytatták a tanúk kihallgatását. Elsőnek dr. Vásáry István tb. tanácsnokot hallgatták ki, aki Debrecen város igazát bizonyította vadomlásában vallomására megesketik. A következő tanu Zöld József tanácsnok, a per egyik korona tanuja. Elmondja, hogy az oláh megszállás alatt, 1919 júniusban az oláh katonai hatóság zár alá vette Hajdúvármegye és Debrecen város összes gabonamennyiségét és megállapította a lakosság egy évi szükségletét. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt.

Ma délelőtt folytatták a legutóbb félbeszakított tárgyalást. Tíz óra után nyitotta meg a tárgyalást Török János bíró. A vármegye képviseletében Czeglédi Mihály vármegyei főügyész, a város nevében dr. Miszli Károly városi alügyész jelent meg. Folytatták a tanúk kihallgatását. Elsőnek dr. Vásáry István tb. tanácsnokot hallgatták ki, aki Debrecen város igazát bizonyította vadomlásában vallomására megesketik. A következő tanu Zöld József tanácsnok, a per egyik korona tanuja. Elmondja, hogy az oláh megszállás alatt, 1919 júniusban az oláh katonai hatóság zár alá vette Hajdúvármegye és Debrecen város összes gabonamennyiségét és megállapította a lakosság egy évi szükségletét. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt. Ez ellen úgy a vármegye, mint a város állást foglalt.

De cséplés előtt — replikázott Czeglédi. Zöldet vallomására megesketik. Kihallgatták ezután Németh Lajos máv. főellenőrt, aki jelentéktelen vallomást tesz.

Ki fogják hallgatni Jóna János gazdálkodót is. A tárgyalást legközelebb folytatják.

Román és vegyes lebelézésű pénzt legdrágábban vesz **Simon bankiroda** Debrecen, Kossuth-utca 11. Telefon 903. szám.

Valutaárfolyamok

Budapest, január 17. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték. Napoleon 18'40, lei 740—58, szokol 688, márka 874—77, dollár 563—67, frank 36'75, rubel 263—62, osztrák korona 81—78, lengyel marka 66—79, leva 670.

A zürichi devizapiacson a magyar koronát 1.07 és féllal jegyezték.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Apró hirdetések.**Debreczeni Gazdák**

Bankja Részvénytársaság, Kossuth u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. — Feleknek minden pénzügyi műveleténél rendelkezésére áll.

Kováry és Altmann

szőcsök, Piac 42. Pannóniaépület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Eladó

a Sámsóni kőút mentén a Böjér-féle négy rollós ház mellett egy 300 négyszög öles ház hely és kiadó a város alatt Mester-utca végén konyhakerteszetre nagyon alkalmas 2 hold jó fekete föld Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

Rikancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal **lapunk kiadóhivatalában**

Középiskolai tanár magántanulók előkészítését és korrepetálást vállal **Cím a kiadóban.**

Bélyegzőgyár és vésőintézet

PAULÓ I. **Batthyányi-utca 22.** **Telefon 1365.**

130 koronát fizetek az aranyért Krámer Arany Bika bérház 3.

Háznyulakat és fajgálambokat megvételre keresek. Vár-utca 8. baloldali utcai lakás.

Eladó

52 kat. hold fekete föld tanyával, gazdasági épületekkel felszerelve a nádudvari határban lévő viágos-zug részen a szoboszlai kövesút mentén, továbbá jövizű kúthoz 40—50 m. cső. Értekezni lehet Kiss Márton Debrecen Jókai-u. 20.

Koros Sándor

értelmezésű **lapunk kiadóhivatalában**

Egy

ordas szőrű egy éves fél kövér koca disznó vasárnap délelőtt fél 10 után kiment az utcára Vigkedvű Mihály-utca 16. alól. Aki tud róla értesítse a tulajdonost ugyanott, hol kellő jutalomban részesül.

Egyetemi

hallgató lakás ellenében tanítást vállal. **Cím a kiadóban.**

Forgács István

művészi **Bádógos-u.**

Bankszakmában

jártas gépen is jól író könyvelőt vagy könyvelőnőt keresünk. — **Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17.**

Eladó

Hajdúvármegyében negyven holdas tanyabirtok. **Cím a kiadóban.**

Most volna egy eladó kis szőlőtelep!

a város alatt, nagyon közel. Egyike a legrendezettbb természetűeknek, fele rizing, fele ezerjő. — Egy katasztrális hold kiterjedésű, teljesen fölkarózza, lugasokkal ellátva. Minta telep! Van vele konyhakert is, továbbá egy szoba, konyha, pince, téglából építve, cseréppel fedve és mellékhelyiségek. Stukaturus, padlózott szoba.

Rögtön ávehető!

Bővebb felvilágosítás nyerhető az ezen szőlőtelep felett rendelkező Nagy Lajos irodában Veress-utca 9. szám.

Felhívás.

Az eddigi cukorjegyek érvényüket veszítették, ezek helyett f. hó 17. napjától kezdődően új jegyek adatnak ki az illetékes lisztirodában. Felhívataknak mindazon testületek, intézmények, vállalatok, stb. — kivéve a Máv. alkalmazottak és a Tisztviselők beszerzési csoportja — kik liszkönyvecskéiket alkalmazottaik részére együttesen testületileg vették ki, hogy azon alkalmazottjaik névjegyzékét, kiknek részére cukorjegyet igényelnek betűrendes sorrendben összeállítva, a Csapó-u. 15. sz. alatti lisztirodába mielőbb adják be, hogy azok részére a cukorjegyek együttesen legyenek kiadhatók. A Máv. alkalmazottak és a Tisztviselők beszerzési csoportjának tagjai részére cukorjegy nem adatik ki.

Közélelmezési ügyosztály

MAKULATUR

50 kilogramos tételekben eladó a kiadóhivatalban

Mindennemű ajándékok

Parfümök kimérve és adjusztálva, Manikour, Parfüm és Fésükazetták, mindenféle piperecikkek, szappanok stb. **Korzó „ÉVA” arczenoc és szappan** Telefon 14-80 legolcsóbban szerezhetők be a **Telefon 14-80**

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

ÉPÍTKEZŐK FIGYELMÉBE!

Magyarország legjobb építőköve a **BODROGKERESZTURI Löwe-féle terméskő.**

Könnyű, fagyálló és szilárd. Óriási malter megtakarítás. Olcsó fuvar a tokaji hídon át. Kérjen postafordultával árajánlatot! **Löwe-bányák** Bodrogkeresztur

Felvilágosítást ad.

Buray Zoltán irodája, Debrecen, Arany János-u. 2. II. 5. **Ugyanott mintakö!**

Hirdetéseit délután 2 óráig

adja le a „HAJDUFÖLD” kiadóhivatalába **Piac-utca 59. szám Telefon 348 szám.**

Lapkiadó asszonyok

felvételnek lapunk kiadóhivatalában **Piac-utca 59. szám alatt**

Tuskófa

valamint **Bükfa boksa, szén vagonfélékben** kapható

Polyánszky Oreszt

tüzifa és szénkereskedőnél **Szoboszlai-ut J.B. Telefon 181.**

Köztudomásu!

hogy aranyért, briliánsért és hamis fogért a legmagasabb napi árakat fizetem

Benedikt Jenő

óras és ékszerész **Verbőczy-u. 2. sz. Iparkamara.**

51/1921. kgy. sz.

Árverési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város árvaszékének 14298—1920. au. számú határozata folytán közhírré teszem, hogy néhai Erdélyi Istvánné Pipó Róza hagyatékához tartozó háziingóságok, **1921. január hó 20-án, csütörtökön, d. u. 3 órakor, Piac-utca 75. sz. alatt** árverés útján elfog adatni.

Debrecen. 1921. január hó 17-én

Kiss Kálmán, vár. közgyám.

ÁRVERÉS

Debrecen állomás teherárúkiadási raktárában az árverés a ki nem váltott és főlős árakra f. hó 20. án fog megtartatni d. e. 9 órakor. Elárverezésre kerülnek mezőgazdasági géprészek, — üres ládák, üres zsákok és üres boros hordók és 10 qu. széna.